

Bölüm 2

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE YAZINSAL METİN TÜRLERİ

İlke ALTUNTAŞ GÜRSOY¹

GİRİŞ

Genel anlamda dil öğretim dersleri özel anlamda Yabancılara Türkçe öğretimi dersi metin merkezlidir. Yabancılara Türkçe öğretiminde kazanımlar, yöntem ve teknikler kadar öğretimin temel öğelerinden olan metinlerin seçimi, çeşitliliği ve öğrencilere sunuluş biçimi de önemlidir. Dilleri İçin Avrupa Ortak Başvuru Metninde belirtildiği üzere dil etkinliklerinin hepsi öğrencinin ve iletişimle rol alan kişinin/kişilerin metne ilgisi doğrultusunda çözümlenir. Metin, dilsel iletişimin her türlü hareketinde merkezdedir (MEB, 2009, s. 89, 94). Öğretimi, yalnızca ders kitaplarındaki metinlerle değil; başka metin türleriyle de desteklemek gereklidir. Çeşitli açılardan öğretim sürecini zenginleştirdiği bilinen yazınsal metin türleri; Türkçe öğretiminin genel amacı olan konuşma, yazma, dinleme, okuma becerilerinin gelişimine katkı sağlar.

Öğretim sürecinde farklı türden yazınsal metinlerden yararlanmak, öğrencilerin hedef dilin söz dizimini, kurallarını, söz varlığını; hatta hedef kültürünü doğal bir yolla görmelerini, yani metinler aracılığıyla hedef dile ilişkin farkındalık kazanmalarına yardımcı olur. Kültürün yansıtıcısı özelliği taşıyan yazınsal metinler, öğrencilerin söz varlığını genişletir. Onlara dil yapılarının çeşitli örneklerini sunar. Sözün kısası öğrencilerin, dilin günlük hayattaki çeşitli kullanımlarıyla karşılaşmalarını sağlar. Onları, farklı durumlarla ve bağlarla yüz yüze getirir. Dahası yazınsal metinler, iletişim kurarken kültürel bağlamlardaki farklılıkların öğrenciler tarafından görülmesini; hedef kültürün yani Türk kültürünün ve edebiyatının tanıtılmasını sağlar. Çünkü hedef dille birlikte o dilin anlam bulduğu hedef kültür de öğrenilir. Durukan (2022, s. 224) yazınsal metinlerin kaynak dilin kültürüyle hedef dilin kültürü arasında bir etkileşim sağlayarak dil öğretiminin daha verimli gerçekleşmesinde önemli bir rol oynadığı-

¹ Öğr. Gör. Dr., Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, Güvenlik Bilimleri Fakültesi, Yabancı Diller Bölüm Başkanlığı Türkçe Birimi, altuntasilke@gmail.com

nı belirtir. Yazınsal metinler, öğrencinin merak duygusunu harekete geçirerek okuma, öğrenme isteğini arttırmada da önemlidir.

Lazar (2009: 14-15) dil öğretiminde yazınsal metinlerin; motive edici ve eğlenceli olduğunu, otantik materyaller sunduğunu, dil edinimi için teşvik edici olduğunu, öğrencilerin başka bir kültürü anlamasına yardım ettiğini, onların yorumlama becerilerini geliştirdiğini ve zevk aldığını, dil farkındalığını geliştirdiğini, öğrencileri düşünce ve duyguları hakkında konuşmaya teşvik ettiğini belirtir. Arak (2013, s. 90) yabancı dil öğretiminde yazınsal metin türlerine ilişkin görüşlerini şu şekilde sıralamıştır:

Edebiyat ilginç öğrenme ortamları için büyük bir potansiyel oluşturmaktadır. Kısa bir hikâye, roman ya da şiir her yerde okunabilir. Buna karşın dil bilgisi kitaplarından öğrenilen diyalogları gerçek hayatta kullanmak çok da kolay değildir.

Yazınsal metinlerle çalışmak otantik iletişim olanakları sağlamaktadır. Gerçek dünyayla örtüşen gerçekçi iletişim ortamları hazırlar.

Yazınsal metinler kültür ortamlarını yakından tanıttığından dil öğrencilerinin sosyal becerilerini geliştirmelerine ve eğitim-öğretimlerine doğrudan katkıda bulunur.

Kutad (1996, s. 40-41) da bu görüşlere benzer olarak yazınsal metinlerin; öğrencinin hedef dilin edebiyatını ve kültürünü tanımasına olanak sağladığı, kendi kültürü ile yabancı kültür arasındaki benzer ve farklı yönlerin ayırımına vardırıldığı, eleştirel bakış geliştirerek yorumlayıcı ve farklı düşünceler geliştirmesini ve çok yönlü düşünmesini öğrettiği, okuma duyarlılığını geliştirerek onu etkin okur kimliğine kavuşturduğu, okuduğunu anlaması ve anladığını dile getirmesiyle kalmayarak kendi düşüncesini etkin kılması; dolayısıyla kişiliğinin oluşmasına katkıda bulunduğu, öğrenciyi derste edilgen bir dinleyici ve tekrarlayıcı olmaktan çıkarıp dersin oluşumunda etkin bir katılımcı hâline getirdiği, ona metinde yer alan dil yapılarını ve sözcükleri kullanma fırsatı sunduğu böylece o dille ilgili bilgi dağarcığını zenginleştirdiği görüşündedir. Yazıcı, Altuntaş Gürsoy ve Demirel Aydemir'e (2021, s. 561) göre de dil öğretiminde, farklı türdeki yazınsal metin kullanımı, öğrencileri dilin farklı anlatım biçimleriyle ve yapılarıyla karşılaştırır. Farklı türdeki metinlerin öğrenciler tarafından alımlanmaları da farklıdır. Bir başka deyişle, öğrenci metin türüne göre metinle etkileşime girer ve metne nasıl yaklaşacağını kendi belirler.

Yabancı dil öğretiminde bu denli öneme sahip olan yazınsal metin türleriyle ilgili yabancılara Türkçe öğretimi alanında yapılan çalışmalar incelendiğinde (Dilidüzgün, 1995; Özdemir, 2010; Yurtseven Üze, 2010; Artuç, 2012; Seçkin Polat, 2012; Ayhan & Arslan, 2014; Turhan Tuna, 2014; Kaya, 2016; Demir, 2017; Şimşek, 2017; Odacı, 2018; Dağdeviren, 2019; Gürsoy Akyüz, 2019; Kaya, 2019; Uslu Üstten & Haykır, 2019; Aşçı & Topçu Tecelli, 2020; Işıdan 2020; Özdin, 2020; DüNDAR, 2021; Güzel Öncel, 2021; Bekdaş, 2022; Durukan, 2022) çalışmaların ya tek bir metin türünü ele aldığı ya da ders kitaplarındaki metinlerle ilgili olduğu görülmüştür. Yabancılara Türkçe öğretiminde yararlanılabilecek farklı metin türlerini bir arada ele alan bir çalışmaya, ulaşılabilen kaynaklar dâhilinde, rastlanılmamıştır. Dolayısıyla bu bölümde yazınsal metin türleri bir arada ele alınmış ve yazınsal metinlerin yabancılara Türkçe öğretimindeki önemi ve işlevleri tartışılmıştır.

Türkçe eğitimcileri, metin türlerini genel olarak bilgilendirici/kullanma-lık/öğretici ve bu çalışmanın da konusu olan yazınsal/edebî/kurmaca metinler olmak üzere sınıflandırmışlardır. Yabancılara Türkçe öğretimi alanındaki ilk program olan, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca da onaylanan ve Türkiye Maarif Vakfı tarafından yayımlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı'nda (2020, s. 92) da öykü, masal, şiir, efsane, fabl, tiyatro metin türleri olarak yerini almış ve hem kültürel değerlerin kazandırılmasında hem de dil öğretiminde kullanılabilecek en etkili yöntemlerden biri olduğu belirtilmiştir. Bu çalışmada, yazınsal metin türlerinden sırasıyla roman, öykü, şiir, masal, destan, efsane ve fabl (öykünce) türlerinin üzerinde durulmuştur. Bu metin türlerinin öğrencinin düzeyine uyarlamayla ilgili bilgilere de yer verilmiş; yani metin değiştirim konusuna da açıklık getirilmiştir. Kuramsal bilgiler örnek bir öykü ve bu öyküye bağlı etkinliklerle somutlaştırılmıştır.

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ROMAN VE ÖYKÜ

Roman ve öykü, yaşanmış ya da yaşanması olanaklı olayların, durumların anlatıldığı yazınsal metin türleridir (Altuntaş Gürsoy, 2020). İnsan yaşamına yakınlığı ve hedef kültürle yoğrulmuş olması nedeniyle Türkçe öğrenen yabancılara sunulabilecek metin türlerindedir. Roman ve öyküler bu özellikleriyle yabancı öğrencilerin sınırlı yaşam deneyimlerini zenginleştirir. Yaşadıkları yeri/yerleri tanımalarına, o yerle ilgili bilgi ve görüş kazanmalarına yardımcı olur.

Öykünün sınıf ortamında kullanımını romana göre daha kolaydır. Roman, daha uzun olması; karakter, olay ya da durum, yer ve zaman ögelerinin ayrıntılı olması nedeniyle sınıf içi kullanımda daha uzun zaman alır. Romanın okunma süreci ders dışı zamanlarda olabilir. Öğretici tarafından belirlenen, özgün ya da öğrencilerin düzeylerine uyarlanmış romanlar ödev olarak verilebilir. Romanın Türkçe öğrenme düzeylerine göre orta ve ileri düzeydeki (B1, B2, C1) dolayısıyla okuma deneyimleri artan öğrencilere sunulması daha uygun olabilir. Ancak öykü daha başlangıç düzeyindeki (A1-A2) öğrenciler için kullanılabilir.

Öğreticiler, roman ya da öyküyle ilgili mutlaka etkinlikler planlamalı ve uygulamalıdır. Metne bağlı etkinlikler; öğrenilenlerin pekiştirilmesini, kalıcılığının artmasını ve varsa öğrenme eksikliklerinin belirlenip giderilmesini sağlar. Roman ve öyküden yararlanılarak yaratıcı yazma çalışmaları yaptırılabilir. Bu, okuma becerisinin yanı sıra yazma becerisini de geliştirecektir. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı'nda (2020, s. 92) öykü okuma/anlatma, öykü oluşturma, öykü tamamlama, öyküyü resimlendirme, öyküdeki olay ve kahramanları tartışma-canlandırmanın Türkçe öğretiminde etkili biçimde kullanılacak çalışmalar olduğu belirtilmiştir. Buna göre öğrencilerin okuma, yazma ve konuşma becerileri gelişecek; söz varlığı zenginleşecektir.

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ŞİİR

Şiir, diğer yazınsal metin türleri içerisinde biçim, anlatım olanakları ve taşıdığı duygu açısından farklı bir yere sahiptir. Çotuksöken (2010, s. 111) şiirlerin dilin en yetkin örneklerini oluşturduğunu, şairlerin kullandığı özel dil ve söylem nedeniyle öbür yazınsal türlerden ayrıldığını belirtir. Özdemir'e (2007, s. 54) göre şiir, yaşamdaki güzelliklerin ayırımına vardırır; dış dünyayı duyular yoluyla tanıtır. Dış dünyayı duyular yoluyla; yani sözcüklerle, imgelerle tanıtan şiir; öğrencilerin Türkçenin anlatım olanaklarını görmelerinde, sözcük dağarcıklarını genişletmede etkili bir türdür.

Şiir barındırdığı söz sanatları (benzetme, kişileştirme, ad aktarması, deyim aktarması...) ve mecaz anlamlı sözcükler ile yabancılar için anlaşılması güç bir metin türü olabilir. Ancak burada en önemli görev öğreticiye düşmektedir. Öğretici, A2 düzeyinden başlayarak düzeye uygun seçtiği şiir ve sonrasında yaptığı etkinliklerle, sözcük çalışmalarıyla şiiri anlaşılır hâle getirebilir. Bu sayede Türkçedeki söz sanatlarının kullanım alanlarının farkına varılmasına, mecaz anlamlı sözcüklerin anlamlarının sezdirilmesine yardımcı olur.

Işıdan (2020, s. 200) Şiirin dersleri sıkıcı olmaktan çıkarıp zevkli hâle getirebileceğini, zengin içeriğe sahip olmasından dolayı herkesin zevkine uygun materyaller barındırabildiğini, öğrencilerin yorumlama becerilerini geliştirmelerine katkı sağladığını belirtir. Özlu bir belirlemeyle Şiir;

- Öğrencilerin söz varlığını geliştirir.
- Onları yeni kavramlarla buluşturarak anlam evrenlerini zenginleştirir.
- Öğrencilerin sözcüklerin çoklu anlam katmanlarını fark etmelerini sağlar.
- Dili, semantik ve sentaks açıdan kurallarıyla birlikte örneklendirir ve öğrencilerin konuşurken ve yazarken bu kurallardan yararlanmalarını sağlar.

YABANCILARA TÜRKÇE ğRETİMİNDE MASAL

Masal, bir toplumun dş gücüyle yaratılmış ürünleridir (Güney 1971, s. 87). Yaşamı, dş ve toplumun kültürel yapısını ortak bir zeminde buluşturur. Bu bağlamda Türk kültürünün tanıtılmasını ve ğrencilerin Türk kültürüyle etkilere girebilmesini sağlamak için masallardan yararlanılabilir. Masallar yalnızca kültüre zglkler değil; evrensel nitelikler de taşır. Öğrenciler kendi kültüründen, kaynak kltrden izler de bulabileceği için onların metne ilişkin ilgi ve dikkatini çekebilir.

Masalın kurgusu durağan değil devingendir; yani olaylar vardır ve devingen bir anlatım söz konusudur. Kurgulanan fantastik dünya, olağan dışlıklarla ve doğa stlklerle bezeli olduğundan dersi eğlenceli ve zevkli hâle getirebilir. Bununla birlikte öğrencilere dilsel anlamda zenginleştirilmiş örnekler sunar; onları birçok dilsel ögelerle ve dil yapılarıyla karşılaştırır. Gerek derlenip yazıya geçirilmiş geleneksel masallardaki gerekse modern masallardaki tekerlemeler, uyaklı ve mecazlı söyleyişler, deyimler, ikilemeler ve diğer dilsel ögeler öğrencilerin söz varlığını geliştirici uyaranlardır. Helimoğlu Yavuz (2002) ikilemeler, benzetmeler, uyaklar, deyimler, atasözleri ile konuşma dilini bütün incelikleriyle öğretebilecek masaldan daha iyi bir yazınsal tür olmadığı görüşündedir.

Masalın girişindeki ya da sonundaki tekerlemelerden yararlanılarak tasarlanan konuşma etkinlikleri, öğrencilerin hem dersi keyifli bir biçimde geçirmelerini sağlar hem de onlara sözcüklerin doğru telaffuzunda yol gösterici olur. Dahası canlandırma, rol-play gibi uygulamalar yine konuşma becerisinin geliştirilmesinde kullanılabilir. Bu uygulamalar, akran öğrenme, iş birlikli öğrenme yöntemlerinin aktif olarak yaşama geçirilmesine olanak sağlar. Konuşma

becerisini geliştirirken dil öğretiminde önemli bir husus olan gruba aidiyet de oluşturur. Öğrencileri, diğeri öğrencilerle Türkçe iletişime geçmeye teşvik eder. Derse katarak öğrenilenlerin pekiştirilmesine, daha kalıcı öğrenmelere katkıda bulunur. Onların güdülenmesini artırır.

Sözün özü A2 düzeyinden başlayarak öğrencilerle buluşturulması önerilen masal, söz varlığının zenginleşmesine aracılık ederek etkili bir Türkçe öğretimi sağlar. Bu noktada önemli olan öğreticinin düzeye göre masal seçebilmesi ya da masalı düzeye göre uyarlayabilmesidir. Sonraki süreçte konuşma, yazma etkinlikleri planlayabilmesi ya da masalın kendisini dinleme metni olarak kullanabilmesidir.

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE EFSANE VE DESTAN

Efsane ve destan ortak özelliklerinden dolayı birlikte ele alınmıştır. Bu ortak özelliklere değinilecek olunursa; ikisi de fantastik, olağan dışı olaylarla ve düşsel öğelerle kurgulanmıştır. Olağan dışılıklar ve düşsel öğeler, öğrencilerin ilgi ve dikkatini çeker ve metne bağlı olarak planlanan dil öğretim etkinliklerine katılımlarını sağlar. Her iki türün de olaylarla temellendirilen kurgusu, Türkçe öğrencileri metnin serüveni içine sürükler. Onların merak duygularını harekete geçirerek okumaya güdüler. Bu da hedef dilde okuma alışkanlığının kazanılabilmesi için önemli bir adımdır.

Efsane, Oğuzkan (2010, s. 71) tarafından “Tarih, toplum ve doğa olaylarının olağanüstü ve akıl dışı açıklama ve yorumlarla anlatıldığı hikâyeler” olarak tanımlanır. Tarihî ve toplumsal olaylarla birlikte doğa olayları; doğum, ölüm ya da düğün ritüelleri vb. efsanelerin konusunu oluşturabilir. Destanda ise bir milletin oluşumu ya da bir devletin kuruluşu sürecinde kahramanın serüvenleri anlatılır. Efsaneyle karşılaştırıldığında destandaki olaylar, yer, zaman ve kişiler daha belirgindir.

Her iki yazınsal metin türü de dönemin tarihî ve toplumsal konularıyla ilgili bilgiler barındırdığı için yabancı öğrencilerin Türk kültürü konusunda bilgilenmelerini sağlar. Efsane ve destanda, masalda olduğu gibi sözcükler, mecazlar, metaforlar, deyimler, atasözleri, ikilemeler; hatta sıra dışı ve yerel ağza ait sözcükler yer alır. Bu zenginlik, öğrencinin yeni sözcükleri öğrenmelerine, bildiklerini pekiştirmelerine ve sözcüklerin farklı anlamlarını görmesine yardımcı olur.

Efsane ve destandan A2 düzeyinden başlayarak okuma metninin yanı sıra dinleme metni olarak da yararlanılabilir. Ancak metnin çok uzun olmamasına dikkat edilmelidir. Konusu ve yapısı gereği uzun olabilecek bu türler, öğretici tarafından metnin kurgusu bozulmadan kısaltılabilir; öğrencilerin düzeyine uygun hâle getirilebilir. Aksi takdirde ğrenci metinden sıkılabilir, okumak istemeyebilir; hatta hedef dildeki bu tür metinlere ilişkin ön yargı geliştirebilir. Öğretici, okunan efsane ya da destanın ardından öğrencilerin iletişim becerisinin geliştirilmesi için canlandırma, rol-play gibi uygulamalara başvurabilir. Ancak burada yine metnin uzunluğuna dikkat edilmesi gereklidir. Canlandırmanın süresi iyi ayarlanmalıdır.

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE FABL (YKNCE)

Hedef dil olan Türkçede dil becerilerinin geliştirilmesi için kullanılacak diğer yazınsal metin türü de fabldır. Fabl, “belli bir ahlak dersi vermek amacıyla meydana getirilen hayal ürünü kısa ve hareketli hayvan hikyeleri”dir (Oğuzkan, 2010, s. 64). Kısa bir anlatı türü olması nedeniyle dil öğretimindeki etkinliklerde kullanışlıdır. nk hem fazla zaman almaz hem de kişileştirme ve konuşturma söz sanatlarıyla kurgulanan karakterler aracılığıyla öğrencilerin derse ilgisini ve dikkatini çeker. Alegorik bir öykü anlatılan fablda, karakterler çoğunlukla hayvandır. Bu durum da öğrencilerin merakının metnin üzerinde yoğunlaşmasını sağlar. Onları metni okumak için güdüler. Fabllar genel olarak eğlenceli metinlerdir. Öğrenciler bu metinleri okurken keyif alır ve metne bağlı etkinliklere keyifle katılır. Ayrıca fablın evrensel nitelikler taşıması, kendi kültüründen ya da evrensel kltrden izler bulan öğrenciyi metne daha çok çekebilir. Buna rnek olarak Orhan Veli Kanık'ın La Fontaine ve Ezop masallarından çevirmiş olduğu fabllar gösterilebilir.

Çoğunlukla manzum biçimde yazılmış olan fablın girişindeki tekerlemeler; metnin genelindeki ikilemeler, eř ve zıt anlamlı sözcükler; sonundaki atasözleri ya da zdeyişler öğrencilerin söz varlığını geliştirir. Belirtilen dilsel ögelerle birlikte anlatımda kişileştirmeden, konuşturmadan, benzetmeden, ad ve deyim aktarmaları ile diğer söz sanatlarından yararlanılması; ğrencilere Türkçenin anlatım olanaklarının ve inceliklerinin sezdirilmesine katkıda bulunur. Tepebaşılı (2016, s. 57) fablın, özellikle söz varlığı ya da cümle yapılarını göstermesi, eř ya da zıt anlamlı sözcük aliştırmalarının ve değişik dil yapılarının pekiştirilmesi hususlarında zengin olanaklar sunduğunu belirtir.

Başlangıç düzeyindeki (A1-A2) öğrencilerle buluşturulabilecek fablın anlama ve sözcük çalışmalarından sonra öğrencilerden canlandırmaları da istenebilir. Bu canlandırma uygulamaları, hedef dilde iletişim kurabilme becerisinin ve gruba aidiyet duygusunun, bağlılık duygusunun gelişmesini sağlar. Öğrenciler, canlandırma sürecinde hedef dilde konuşurken yanlış yapma korkusundan da uzaklaşabilirler.

Yazınsal metin türleriyle ilgili genel bir değerlendirme yapılacak olunursa;

Çalışmada söz konusu edilen türlerinin kendilerine özgü özellikleri sayesinde Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin dil becerilerinin geliştirilmesinde yararlanılması gereken kaynaklar olduğu söylenebilir. Türk kültürünün niteliklerini taşıyan, Türk kültüründen öğeler barındıran yazınsal metin türleri içinde masal, destan ve efsane ön plana çıkmaktadır. Masal, destan ve efsane metinleri, bu öğrenciler için kültüre yönelik bir referans çerçevesi oluşturur. Düş gücüne dayalı bu türlerdeki mecazlı, uyaklı, metaforlu söyleyişler öğrencilerin sözcüklerin anlam katmanlarını ve çağrışımlarını görmelerinde otantik dil öğretim ortamı oluşturur. Bu türlerin olağan dışı olay ve düşsel öğelerle kurgulanması, dil öğrencilerinin metne, etkinliklere ilgi ve dikkatini çeker, güdülenmelerini artırır. Ayrıca bu türler, fablla birlikte canlandırma, rol-play benzeri uygulamalar yapmaya daha elverişlidir. Öykü ve roman günlük yaşamla daha çok bağlantılı olduğundan öğrencilerin yaşam deneyimlerini zenginleştirerek onlara günlük konuşma dilinin örneklerini yansıtır. Öykünün sınıf ortamında; romanın ise öğelerinin ayrıntılandırılmış olması, kısıtlı ders saatinde işlenmesinin güçlüğü nedeniyle sınıf dışı ortamlarda, ödevler verilerek kullanılması dil öğretimi açısından daha uygun olabilir. Şiirin; dilin sözcük türleri, imgeler ve söz sanatları açısından en zengin örneklerinin yer aldığı tür olduğunu söylemek olanaklıdır. Türkçenin anlatım inceliklerini, olanaklarını somutlayan şiir; okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerinin geliştirilmesinde yararlanabilecek en etkili metin türlerindedir.

YAZINSAL METİNLERİN DEĞİŞTİRİM SÜREÇLERİ

Dil öğretiminde kullanılacak yazınsal metinler için en önemli husus, öğrencinin anlama düzeyine uygun olmasıdır. Elbette öğrencilerle özgün/otantik metinlerin buluşturulması Türkçe öğretimi için daha etkili bir yöntemdir. Yazınsal metinlerin özgün biçimleri, ana dili konuşurlarına yönelik hazırlandığı için yabancı öğrencilere dilin birçok kullanım örneğini sunar. Öğrencileri bilmelerinin yararlı olduğu sözcüklere, dil yapılarına maruz bırakır. Bu da onların anla-

ma düzeylerini yukarılara çekebilir. Bu bağlamda öğrencilerin düzeyine uygun olan özgün metinlerden yararlanılmalı ve o metinle ilgili etkinlikler planlanmalıdır. Uslu  stten ve Haykır (2019; s. 1636) temel düzeydeki öğrencilerin günlük yaşamdaki ihtiyaçlarını gidermeye yönelik dil yapılarını ve hedef dilin kültürünü yansıtan basit kalıp ifadeleri anlayabildiğini; orta düzeydekilerin Türk dili ve kültürünü daha iyi anlamaya başladığı ve uzak çevreye açıldığı, olay ve durumlarla ilgili çıkarımda bulunabildiği; ileri düzeydekilerin ise Türkçeyi etkili bir Şekilde kullanabildiği, her türlü metni okuyabildiği ve yaşadığı evre de d hil olmak üzere dünyadaki olayları kavrayabildiğini belirtmişlerdir. Onlara göre özgün metin kullanıldığında bu işlevlere uygun bir seçim yapılmalıdır. Ancak  zg n metinler öğrencilerin anlama düzeyinin üzerinde olabilir. Yabancılarla Türkçe öğretirken yazınsal metinlerin özgün biçimlerinin ileri düzeydeki öğrenciler için kullanılması daha uygun olabilir. Özellikle temel düzeydeki öğrenciler için yazınsal metinleri anlamak güçtür. Metni anlamayan öğrencilerin motivasyonu düşer. Bilmedikleri söz varlığıyla ve dil yapılarıyla savaşım içinde olan öğrencilerin hedef dili öğrenmeleri de güçleşir. Böyle durumlarda özgün metinlerin düzeye uyarlanması gerekmektedir. Bu uyarlama yani özgün metnin değiştirmisi sadeleştirme ve genişletme olarak adlandırılan iki farklı sürecin sonunda gerçekleştirilir (Durmuş, 2013a).

Sadeleştirme,  ğrencilerin anlamakta zorlanacağı d ş n len ögelerin ve dil yapılarının yerine anlama düzeylerine uygun olanlarının yazılmasıdır. Öğrencilerin düzeyinin üzerinde olan sözcükler, söz grupları ya da sözcük türleri ile dil bilgisel yapılar metinden çıkarılır. Ancak bunların yerine onların anlayabileceği sözcükler ve dil bilgisel yapılar yazılır. Metnin anlamı korunarak dil bilgisel karışıklık azaltılır. Uzun cümleler atılabilir, parçalara ayrılabilir (Durmuş, 2013b, s. 392, 398).

Genişletmede,  ğrencilerin anlamakta zorlanacağı d ş n len ögelerin ve dil yapılarının özgün biçimlerinin yanında açıklamalarla genişletilmiş biçimleri de kullanılır. Anlaşılması zor bir sözcüğün eř ya da yakın anlamlısı da  zg n yle birlikte yazılır. Bu da bir sözcüğün hem özgün halinin hem de eř ya da yakın anlamlısının öğrencilerin söz varlığına eklenmesine yardımcı olur. Genişletme sürecinde metne açıklayıcı parçalar koyulabilir; eklemeler, tekrarlar da yapılabilir (Durmuş, 2013b, s. 394). Bu sürecin sonunda metin daha uzun hâle gelir.

Sadeleştirme ile genişletme arasındaki temel fark; sadeleştirmede özgün metinde anlaşılması zor olanlar anlaşılabilecek sözcüklerle, yapılarla değiştirilirken genişletmede sözcüklerin, yapıların özgün biçimlerinin korunmasıyla birlikte

bunlara açıklama ve ekleme yapılır. Her iki metin değiştirim sürecinde de amaç, metnin anlaşılmasını kolaylaştırmaktır. Bu nedenle Türkçe öğretiminde daha çok temel ve orta düzeylerde sadeleştirme ya da genişletmeyle metin uyarlama çalışmaları yapılmalıdır.

Öğreticinin sadeleştirme ya da genişletme yaparken bazı noktalara dikkat etmesi gerekir. Yazınsal metni, anlam bütünlüğünü ve kurgusunu bozmadan değiştirmelidir. Zorlama bir dille metin değiştirmesi yapmamalı, metnin dilinin doğallığını korumalıdır. Uyarlamadan önce mutlaka öğrencilerin düzeyini belirleyerek düzeye uygun yeterlilikleri, daha önce öğrenmiş oldukları dil bilgisel yapıları listelemelidir. Bu listelemenin yanı sıra metne ve metinle ilgili etkinliklere ilişkin kazanımları belirlemelidir. Tüm bu aşamalardan sonra uyarlanacak metnin düzeyi ve amacı da belirlenmiş olur.

Aşağıda, buraya kadarki kuramsal bilgileri uygulamalarla somutlaştırmak amacıyla -araştırmacı tarafından- B1-B2 düzeyine (orta düzeye) uyarlanmış örnek bir yazınsal metin sunulmuştur. Öykü türündeki bu metne bağlı çeşitli etkinliklere de yer verilmiştir.

Harika ocuk

İş hanlarının içinde bisküvi, çikolata, kâğıtlı çeker, zeytinyağı, sabun yapımevleri ile küçük tamir atölyeleri yan yana odalardaydı. Bu iş hanlarından birinin pis havası içinde ekmeğini kazanmaya çalışan bir arkadaşı görmeye gitmiştim. Bulamadım. Dönecektim ki kapı yanında duran büyükçe bir tahta sandığın üzerinde onu gördüm: Peynir ekmele domates yiyordu. Kirli, kıvr kıvr sarı saçları vardı. Makine yağıyla kararmış yüzü, parlak harikulade yeşil gözleri...

— Matbaacı abiyi mi aradınız?

—Evet.

— Az önce kâğıt kestirmeye gitti. Gelecek.

Yanındaki boş bir tahta sandığı ters çevirip ikram etti:

— Buyurun, oturun! Öyle tatlı bakıyordu ki oturdum. Ekmeğini bölerek uzattı. A olmadığımı söyledim.

— Yoksa ellerim kirli diye mi?

— Yok canım.

— Bizim işte temiz kalınmıyor ki...

Tamir atölyelerinden birinde ıraklık ettiğini sandım ve sordum:

— Ne iş yapıyorsun?

— Tamir işi

— Ne?

Katıla katıla güldü:

— Kim duysa şaşıyor. Bu eylülde on iki yaşımı bitiriyorum hâlbuki...

— Yani, bütün tamir işlerini yapabilir misin?

— Ne var yapamayacak? Babamın atölyesi vardı eskiden. Sabahları okula giderdim, öğleden sonra da atölyeye.

— Kaçınıcı sınıfa kadar okudun?

— İlkokul dördüncü sınıfa kadar.

— Sonra?

— İki kardeşimle ortada kaldık.

— Okulu bıraktın. Sever miydin okulu?

İç çekti:

— Hem de nasıl!

— Ne olmak isterdin?

— Kaptan. Büyük denizlerde, dalgalı, korkunç denizlerde dolaşmak. Avrupa'ya, Amerika'ya gitmek. Üstüvâ'yı geçerken vapurda eğlence gırla gidermiş. Doğru mu?

— Doğru...

— Sonra, New York limanındaki Özgürlük Heykeli. Boyu kaç metre onun? Büyük mü?

— Bilmem.

— Robenson Kruzo'e'yi okudunuz mu siz?

— Okudum.

— İssiz adada nasıl da yaşayabilmiş? Değil mi? Böyle şey olur mu?

— Olmasa daha iyi değil mi?

— İyi ama oluyor. Veyahut yazarı öyle düşünmüş. Ne olursa olsun, aferin Robenson'a. İssiz adada elini kolunu bağlamamış, hemen işe girişmiş. Marifet ölmek değil. Yaşamak!

Makine yağlarıyla kirlenmiş mendilini çıkarırken, gözlerim tulumunun geniş cebindeki cam misketlere ilişti. O da bunun farkındaydı. Misketleri çıkardı, avucunda oynatarak:

— Ne yapalım? dedi. İş, iş, iş... Bun alıyor insan. Paydoslarda Ateş Ali'yle oynuyoruz.

— Ateş Ali kim?

— Alt kattaki bisküvi yapımevinde çalışıyor. Bizim mahalleli. Her sabah işe birlikte geliriz. Benim annem, onun babası yok. Maça, sinemaya filân da beraber gideriz.

— Misketi mi çok seviyorsun, sinemayı mı, yoksa maçı mı?

— En çok maçı ama izleyemiyorum.

— Niye?

— Özel tribün bize göre değil. Elimdeki para kale arkası, Teksas tribününe yetiyor. Kale arkası tribünde de sahayı göremiyorum. Stadyumu yaparken çocukları düşünmemişler!

— Siz de?

— Biz de sinemaya gidiyoruz Ali'yle genellikle... Tabii pazarları. Babam evdeyse sabah erkenden tüyerim. Doğru Şehzadebaşı'na giderim.

— Değilse?

— Değilse tüymek olmaz. Su ısıtmak, yıkanmak, kardeşlerimi yıkamak vazifesi bana düşer.

— Kaç para kazanıyorsun?

— On lira haftada.

— Yetiyor mu?

— Bu pahalılıkta yeter mi? Başka atölyelerde yirmi beş lira veriyorlar ama gidemiyorum.

— Niye?

— Usta, babamın arkadaşı!

— Bu işte bir dalavere olmasın?

— Benim de aklıma gelmiyor değil. Kötü şeyler düşünmek istemiyorum. Dereden, tepeden uzun uzun konuştuk. Her gün, sabahın beşinde çalar saatin sesiyle uyanıyormuş, ocağa çaydanlığı koyuyor, bulaşıkları yıkıyor ve çarşıdan

ekmek peynir alıyormuş. Dahası altıya doğru kardeşlerinin karnını doyurup altı buçukta omuz omuza işçi kalabalığıyla vapura bindiğini anlattı. Yedide köprüye geldiğini, yediyi çeyrek geçe atölyede işbaşı yaptığını da öğrendim.

— Peki, ne olacak bunun sonu?

— Nasıl amca?

— Mesela, bir olanağın olsa. Tekrardan okula girip sonunda da kaptan olmak ister miydin?

Önce gözleri sevinçle parladı. Sonra sönükleşerek gözleri bir noktaya takıldı.

— İster miydin?

— İsterdim ama...

— Ama?

— Kardeşlerim. (...)

İçim sızladı.

— Benim için artık geç. Kardeşim okuyor. Öteki küçük daha. Büyüyünce onu da okula vereceğim. Haftalığım elli lira olur o zaman herhâlde...

Birden sordu:

— Amca.

— Efendim?

— Benim boyum hep böyle kısa mı kalacak?

— Niçin? Büyümüyor mu?

— Annem ölmeden önce duvara kurşun kalemiyle çizmiştim. Ölçüyorum. Hâlâ aynı yerde. Yoksa cüce mi kalacağım? Cevabımı heyecanla bekliyordu ki makine sesleriyle dolu sıcak koridorun yarı aydınlığında iri yarı biri belirdi:

— Ayhan!

Onun da üstü başı, eli yüzü kir pas içindeydi.

Çocuk sandıktan fırladı:

— Hâlâ karnını doyurmadın mı?

— Doyurdum.

— Doyurduysan, git de o boruları tamir et!

— Peki usta...

Beni unutmıştı bile. Yarı aydınlık koridorda koşarak uzaklaştı. Dipteki atölyeden içeri girdi. Peşinden gittim. Atölye penceresinin kenarından heyecanla seyrettim: Boyu yetişmediği için ters çevrilmiş bir tahta sandığın üzerinden idare ediyordu makineyi. Makineyse, çocuğun emri altında uysal bir hayvan gibiydi. Makineden yere kıvrım kıvrım, pırıl pırıl demir parçalar dökölüyordu.

Orhan KEMAL

Sözcük Çalışması

korkunç	kıvrır kıvrır	aydınlık
tahta	kir pas	

1) Kutucuktaki sözcükleri seçip ilgili boşluklara yazınız.

Kaptan olup büyük ve _____ denizlerde dolaşmak isterdim.

Beni unutarak _____ bir koridorda koştu, gitti.

Yanında duran boş _____ sandığı ters çevirerek beni buyur etti.

Adamın üstü başıyla birlikte eli yüzü de _____ içindeymiş.

Peynir ekmek yiyen çocuğun _____ sapsarı saçları vardı.

2) Öyküde geçen “vazife, atölye, ıssız, harikulade” sözcüklerinin eř anlamları hangi seçenekte sırasıyla verilmiştir?

vazife	atölye	ıssız	harikulade
I	II	III	IV
a) تنها	olağanüstü	görev	işlik
b) işlik	tenha	olağanüstü	görev
c) görev	işlik	tenha	olağanüstü
d) olağanüstü	görev	işlik	tenha

Okuma alışması

1) Aşağıdaki cümleler öyküye göre doğru ise (D) yanlış ise (Y) yazınız.

Çocuğun babası pazarları evde değılse bazı işleri yapmak çocuğun görevidir.

( )

Çocuk, adamı unutarak koridorda koştu, gitti. ( )

Adam, arkadaşıyla görüşükten sonra çocukla karşılaştı. ( )

2) Aşağıdaki soruları öyküye göre cevaplayınız.

Çocuk neden başka atölyede alışamıyor?

Adam, çocuğa “Peki, ne olacak bunun sonu?” diye soruyor. Adama göre “bunun sonu” nedir?

---

3) Öyküde aşağıdakilerden hangisine değınilmemiştir?

a) Adamın iş hanına gitme amacına

b) Küçük bir çocuğun nasıl çalıştığına

c) Çocuğun yaşam koşullarına

d) Usta-çırak ilişkisine

Yazma alışması

1) Öyküde geçen ifadeleri cümle içerisinde kullanınız.

Elini kolunu bağlamak: bir şey yapamayacak durumda olmak.

---

2) Öyküde geçen “Marifet ölmek değil. Yaşamak!” ifadesinden ne anlıyorsunuz? Tartışınız.

Harika Çocuk öyküsü;

- B1-B2 düzeyine uyarlanmadan önce ilk olarak bu düzeydeki öğrencinin bilmesi gereken dil bilgisel yapılar (zaman ekleri, ortaç ve ulaç ekleri, edatlar, bağlaçlar vd.) belirlenmiştir. Daha sonra bu yapılar, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı’ndan (2020) kontrol edilmiştir.
- Öğrencilerin anlamakta zorlanacağı düşünülen sözcükler ve dil bilgisel yapılar yerine bilmeleri gerekenler yazılmıştır.
- Kullanım sıklığı yüksek olan sözcüklerin metinde yer almasına özen gösterilmiştir.
- Öykünün anlam bütünlüğü ve kurgusu bozulmadan anlaşılabilir dil girdileri eklenerek uyarlama yapılmıştır.
- Öğrencinin onları da öğrenmesini sağlamak için bilmeleri gereken yapıların, öğelerin biraz ilerisinde yapılar ve öğeler kullanılarak hedef dile maruz bırakılmıştır. Ancak bunlar öğrencinin anlamasını zorlaştırmak amacıyla sınırlı sayıda tutulmuştur.
- Metindeki uzun cümleler ve ifadeler parçalara ayrılmıştır.
- Bütün bunlar yapılırken her aşamada metnin sesleneceği düzey göz önünde bulundurulmuştur.
- Öykünün sonunda verilen etkinliklerin hepsi öyküye bağlı ve dört dil becerisine yöneliktir. Bu etkinlikler de düzeye uygun biçimde yapılandırılmıştır.

SONUÇ

Çalışmada, yazınsal metin türlerinin (roman, öykü, şiir, masal, destan, efsane ve fabl) yabancılara Türkçe öğretimindeki önemi ve işlevleri tartışılmıştır. Her bir türün yabancılara Türkçe öğretimindeki kullanımını ele alındıktan sonra öğrencinin düzeyine uyarlamayla ilgili bilgilere yer verilmiştir. Uyarlama/metin değiştirim konusunun da üzerinde durulmuştur. Metin değiştirimi konusunun somutlandığı bir öyküye ve buna bağlı etkinliklere yer verilmiştir.

Çalışmanın konusu olan yazınsal metin türlerinin ve metne bağlı yapılan etkinliklerin, öğrencinin sınıf ortamında öğrendiklerini doğal iletişim ortamlarında, günlük hayatta kullanabilecek nitelikte olması gerekir. Öğrenci, ku-

ramsal bilgileri uygulamaya dōkebilecek metinlerle ve etkinliklerle karşılaşmalıdır. Yazınsal metinler, sözcük türlerinin (sıfatlar, zarflar, baēlaçlar, edatlar vd.) kullanımının fark edilmesini ve bu türlerin kullanım alanlarının doēal bir yolla öğretilmesini saēlar. Dahası Türkçenin söz dizimini, kurallarını, söz varlıēını ortaya koyar. Sözcüklerin söze ve yazıya döküldüēü göz önünde bulundurulduğunda yazınsal metin türlerinin dil becerilerinin gelişimindeki işlevi daha iyi anlaşılacaktır.

Yazınsal metin türlerinden masal, destan ve efsane; Türk kültürü adına bir referans çerçevesi oluşturma bağlamında ön plandadır. Düş gücüyle yoērulan bu türler barındırdıēı mecazlar, uyaklar ve metaforlar öğrencilerin sözcüklerin anlam katmanlarını fark edebilmeleri için otantik bir dil öğretim ortamıdır. Öykü ve roman bu türlerin tersine günlük yaşamla daha iç içedir. Yaşanmış ya da yaşanması olası olay ve durumları konu edindiēinden yabancı öğrencilerin Türkçeye, Türk kültürüne ilişkin çeşitli bilgiler edindirir. Şiir, dil ve anlatımıyla Türkçenin kavram ve anlatım zenginliğini, diēer türlere kıyasla güçlü bir biçimde, somutlar. Öğrencilerin ders ortamına katılmasından keyif alacaēı ve eğleneceēi düşünölen fabl da tekerlemeleri, söz sanatları ve sözcük çeşitliliēiyle yabancılara Türkçe öğretiminde yararlanılması gereken türler arasında yerini alır.

Yazınsal metin türleri, Türkçe öğretiminde etkili ve verimli bir biçimde kullanılabilmesi için öğrencinin beklentilerini karşılayabilmeli; ilgi ve dikkatini çekerek onu güdüleyecek nitelikte ve düzeyine uygun olmalıdır. Elbette öğretici, metin seçerken ve etkinlikler tasarlarken dersin amacını, kazanımlarını, konusunu da göz önünde bulundurmalıdır. Öğrencinin metni anlaması esastır. Yazınsal metinlerin özgün biçimleri ileri düzeydeki öğrencilerin anlama düzeyine uygun olabilir. Ancak temel ve orta düzeydeki öğrenciler için bu metinlerin anlaşılması zordur. Öğreticiler, temel ve orta düzeydeki öğrenciler için özgün metni, metin deēiřtirimi/uyarlaması yaparak; yani sadeleştirme ya da genişletme süreçlerinden geçirerek düzeeye uygun hāle getirebilir.

KAYNAKLAR

- Altuntaş Gürsoy, İ. (2020). Çocuk edebiyatında yazınsal türler. Sedat Karagl & Erhan Ően (Eds.), *Çocuk edebiyatı- okuma kültürü temelleri* içinde (s.157-173). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Arak, H. (2013). Yabancı dil öğretiminde edebiyatın yeri. Yusuf Őahin (Ed.), *Farklı boyutlarıyla yabancı dil öğretilimi ve öğrenimi* içinde (s. 88-99). Konya: Eğitim Kitabevi.
- Artuç, S. (2012). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Şiir metinlerinden yararlanma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi.
- Aşcı, Y. & Topçu Tecelli N. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma ve yazma becerisi geliştirmeye yönelik yk kullanımı. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 32, 203-220. Doi: 10.20427/turkiyat.642418
- Ayhan, M. S. & Arslan, M. (2014). Metin olarak masalların yabancılar a Türkçe öğretiminde dilsel ve kişisel becerilerin gelişimine etkisi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (2), 543-559. Doi: 10.17218/husbed.25841
- Bekdaş, M. (2022). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Türk efsaneleri: okuma ve yazma becerileri üzerine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Erciyes Üniversitesi.
- Çotuksöken, Y. (2010). *Uygulamalı Türkçe yazılı ve sözlü anlatım*. İtanbul: Papatya Yayınları.
- Dağdeviren, İ. (2019). *Yabancılar a Türkçe öğretiminde efsane türü metinlerden hareketle kültür aktarımının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi.
- Demir, F. (2017). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi geliştirmeye yönelik yk kullanımı: B2 düzeyi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi.
- Dilidzgun, Ő. (1995). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazınsal metinler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi.
- Durukan Ő. (2022). Modern Türk edebiyatı metinlerinin yabancılar a Türkçe öğretilimi kitaplarına yansıması. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 223-235. Doi: 10.21666/muefd.1004996
- Durmuş, M. (2013a). İkinci/yabancı dil öğretiminde özgün ve değiştirilmiş dilsel girdi zerine. *Turkish Studies*, 8(1), 1291-1306. (27/06/2022 tarihinde <https://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423933188.pdf> adresinden ulaşılmıştır.)
- Durmuş, M. (2013b). Metin değiştirimin dilsel süreçleri zerine. *International Journal of Social Science Studies*, 6 (4), 391-408. Doi: 10.9761/JASSS1077
- Dündar, S. A. (2021). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürlerarası yaklaşıma dayalı edebî metin kullanımı: C1 düzeyi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi.
- Güney, E. C. (1971). *Folklor ve halk edebiyatı*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Gürsoy Akyüz, S. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dede korkut hikâyelelerinden yararlanılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi.

- Güzel Öncel, Ő. (2021). *Türkçenin yabancı çocuklara öğretiminde fabl kullanımının değerler eğitimine etkisi üzerine bir inceleme-La Fontaine fablları örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Başkent Üniversitesi.
- Helimoğlu, Y. M. (1997). Türk masallarında çocuk imgeleri. Bekir Onur (Ed.). *1. Ulusal çocuk kültürü kongresi bildiriler kitabı* içinde (s. 139-147). Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.
- Işıdan, A. (2020). Yabancı dil öğretiminde şiirin yeri. *Journal of Institute of Economic Development And Social Researches*, 6 (23), 197-201. Doi:10.31623/İksad062301
- Kaya, N. N. (2019). *Türk destanlarının yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılacak metne uyarlanması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi.
- Kaya, N. S. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde Türk masallarından yararlanılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Kudat, C. (1996). Yabancı dil öğretiminde yazınsal metinlerin kullanımı. *Ankara Tömer Dil Dergisi*, 43, 32-42.
- Lazar, G. (2009). *Literature and language teaching- a guide for teachers and trainers*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2009). *Diller için Avrupa ortak başvuru metni- öğrenme- öğretme- değerlendirme*. (15/ 05/ 2020 tarihinde http://www.dilbilimi.net/ab_diller_icin_ortak_avrupa_basvuru_metni_meb_tarafindan.pdf adresinden ulaşılmıştır.)
- Odacı, S. (2018). Toplumsal ve bireysel bilincin ortak referans çerçevesi olarak edebî metinlerin yabancılara Türkçe öğretimindeki yeri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6 (4), 1187-1197. Doi: 10.16916/aded.395778
- Oğuzkan, A. F. (2010). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Orhan, K. (2007). *Grev*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Özdemir, E. (2007). *Yazınsal türler*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Özdemir, S. (2010). *Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde halk hikâyelerinden yararlanma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Özdin, A. (2020). *Türk masallarının yabancılara Türkçe öğretiminde okuma metni olarak uyarlanması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Seçkin Polat, Ö. (2012). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde şiire kültürel bağlamda uygulamalı bir yaklaşım* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi.
- Şimşek, P. (2017). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde temel materyaller: okuma metinleri ve okuma kitapları. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5 (8), 211-225. (16/07/2022 tarihinde <https://dergipark.org.tr/tr/pub/goputeb/issue/34591/382221> adresinden ulaşılmıştır.)
- Tepebaşılı, F. (2016). Yabancı dil öğretiminde fabl. Erdinç Yücel, Hasan Yılmaz & M. Serkan Öztürk (Eds.), *Yabancı dil öğretimine genel bir bakış* içinde (s. 55-59. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Turhan Tuna, S. (2014). Yabancılara Türkçe öğretiminde Türk halk edebiyatı metinleri kullanımı: Oğuz Kağan destanı örneği. *Turkish Studies*, 9 (3), 1481-1497. Doi: 10.7827/TurkishStudies.6316

- Türkiye Maarif Vakfı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı (2020). (30/08/2021 tarihinde https://www.turkiyemaarif.org/uploads/Turkcenin_Yabanci_Dil_Olarak_Ogretimi_Programi_2_Baski.pdf adresinden ulaşılmıştır.)
- Uslu Üstten, A. & Haykır, T. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde metin seçimi. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (3), 1633-1652. Doi:10.29299/kefad.2019.20.03.018
- Üze Yurtseven, F. (2010). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazımsal metinlerin yeri ve önemi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi.
- Yazıcı, N., Altuntaş Gürsoy, İ. & Demirel Aydemir, G. D. (2021). Aspects of Narrative Competence in Language Levels and Narrative Texts in the CEFR. *Kastamonu Education Journal*, 29 (3), 559-573. Doi: 10.24106/kefdergi.774173